

Debatt mellan David Shub och Max Shachtman om Shubs Leninbiografi

David Shub:

Fakta eller påhitt om Lenins roll

[Brev från David Shub till New International till försvar av sin bok Lenin – en biografi. Brevet är ett svar på Max Shachtmans recension, David Shubs "Lenin – en biografi", båda finns på marxistarkiv.se. Ur New International, mars-april 1950, s 86-91. Översättning, Göran Källqvist.]

Jag har uppmärksammats på Max Shachtmans artikel om min bok, "Lenin – en biografi" i er tidskrift från december 1949. Jag är tillräckligt bekant med hur bolsjevikernas brukar diskutera för att inte bli överraskad över den grova och ärekränkande karaktären på Shachtmans recension. Jag svarar i era spalter bara för att jag anser mig ha rätt att klargöra de *fakta* som Shachtman grundar sina påståenden på. (Om inte motsatsen bevisas är jag helt beredd att tro att många av Shachtmans misstag är resultatet av otillräckliga kunskaper om källmaterialet snarare än medveten ondska.)

1. Shachtman ifrågasätter äktheten i mitt citat av Lenin angående en diktators roll i sovjetstaten. Efter att ha citerat ur den *engelska* upplagan av Lenins *Valda verk*, band 2, s 334, skriver Shachtman: "Det går inte att hitta något som ens avlägset liknar Shubs citat i denna artikel." Om Shachtman hade tittat i den *ryska* utgåvan av Lenins *Samlade verk* (band 17, s 133, 89) som gavs ut i Moskva 1923, och den andra *ryska* upplagan (band 25, s 144, Moskva 1928), så skulle han ha återfunnit de stycken som citerades i min bok.

Mitt stycke som sammanfattar Lenin yttranden om en diktators roll i en sovjetstat har tagits från följande källor:

- a) "Klasser ledas av partier och partier ledas av individer, som kallas för ledare ... Detta är elementärt" ("*Vänsterismen*" – *kommunismens barnsjukdom*, på marxistarkiv.se, s 11.)
- b) "En klass' vilja utföres ibland av en diktator ... Den sovjetiska socialistiska demokratin är inte på minsta sätt oförenlig med personlig styrelse och diktatur ..." (Ur "Tal om den ekonomiska utvecklingen vid kommunistpartiets nionde kongress, 31 mars 1920", *Collected Works*, band 30.)
- c) "Vad som är nödvändigt, är personlig styrelse, erkännandet av en enda mans diktatoriska befogenheter ... Alla fraser om lika rättigheter äro nonsens." (Ur "Tal inför fackföreningarnas tredje allryska kongress, 7 april 1920", *Collected Works*, band 30.)

Det finns ett misstag i boken där dessa uttalande tillskrivs Lenin 1918: han gjorde allihopa 1920. Det är givetvis ovidkommande. Den sista meningen (om lika rättigheter) utelämnades i den första ryska utgåvan av *Samlade verk*. Redaktören Kamenev tog artikeln ur *Pravda* istället för en stenografisk redogörelse för mötet. Men den finns verkligen med i andra ryska upplagan av *Samlade verk*.

Det jag försökte göra på sidan 45 i min bok var att ge en snabb förhandsvisning av Lenins uppfattningar när han satt *vid makten* till skillnad från vad han skrev 1904. Det är uppenbart när man läser stycket i sitt sammanhang. Fullständiga citat av denna och liknande sort finns på andra ställen i boken och i bilagan ("Leninismens huvudstycken").

2. Shachtman finner det omöjligt att tro att när den gamle ryske socialistledaren Martov i ett tal till det tyska Oberoende socialistpartiets kongress i Halle 1920 talade om den massterror som Gregorij Zinovjev hade genomfört i Petrograd, förekom rop i mötessalen om "bödel" och "bandit" riktade mot Zinovjev. I och med att dessa ord inte finns med i de publicerade protokollen hävdar han att de är en förfalskning. Shachtman fortsätter med att anklaga mig för att ha hittat på talet av de tyska

oberoende socialisternas ledare Rudolf Hilferding, som citeras i boken. ”*Det existerar inte*” förkunnar Shachtman med kursiverad text. Om Shachtman hade letat längre än i protokollen och gått till Berlintidningen *Freiheit*, det oberoende socialistpartiets officiella organ (chefredaktör Rudolf Hilferding), så skulle han ha hittat skällsorden ”bödel” och ”bandit” slungade mot Zinovjev, liksom Hilferdings tal – inklusive Hilferdings ord som citeras i min bok, och vilka är en klassisk socialistisk anklagelse mot bolsjevismen.

Mellan oss och bolsjevikerna finns det inte bara en vid teoretisk klyfta, utan också ett oöverstigit moraliskt svalg. Vi inse, att de äro människor med en helt annan moral och etik.

Jag måste medge att jag delvis är ansvarig för Shachtmans misstag angående Zinovjev. I not 22 i kapitel 18 i min bok hänvisar jag till protokollen från Hallekongressen, där orden ”bödel” och ”bandit” utelämnades. Men detta förbiseende rättas till i not 13 i kapitel 19, som hänvisar till den fullständigare redogörelse som publicerades i *Freiheit* på den tiden.

Det som hände i Halle var att Hilferdings trupper lämnade salen sedan den Moskvavänliga flygeln hade beslutat sig för att förena sig med kommunisterna och gå med i Tredje internationalen, och samlades i en annan mötessal och behöll namnet Oberoende socialistpartiet. Det var där Hilferding höll sitt utmärkta tal som publicerades i *Freiheit*, och som Shachtman vänligt nog ger mig äran av att ha kommit på.

Martovs och Hilferdings tal publicerades inte bara i *Freiheit* utan också i andra socialistiska tidningar i Europa (inklusive *Volja Rossij* den 1 november 1920, som gavs ut i Prag av Victor Tjernov, som var ordförande för den allryska konstituerande församlingen som Lenin upplöste i januari 1918).

3. Shachtman kan inte tro på den tidigare bolsjevik Alexander Naglovskijs vittnesmål om de skoningslösa åtgärder som krigskommissarie Trotskij vidtog mot släpphänta kommunistiska tjänstemän när Petrograd hotades av den vite generalen Judenitj. Jag ser ingen speciell orsak att betvivla Naglovskijs ord. Hans anseende som sanningsenlig var högt bland socialister som Boris Nikolajevskij och George Denicke, som kände honom personligen. Han lämnade den bolsjevikiska rörelsen mellan de två revolutionerna – precis som Leonid Krassin och andra – men anslöt sig återigen senare. Vid tiden för Judenitjs angrepp var han kommissarie för transporter i den norra kommunen, som innefattade Petrograd.

Om Shachtman skulle titta på sidan 295 i Trotskijs *Mitt liv*, skulle han upptäcka att Trotskij speciellt betonar de generella befogenheter om liv och död som Lenin delegerade till honom under inbördeskriget. Jag citerar Trotskij:

Under så allvarliga förhållanden som inbördeskriget, då det var nödvändigt att ta snabba och oåterkalleliga beslut som ibland skulle kunna bli felaktiga, skrev Lenin på förhand under på alla beslut som jag kunde anse nödvändiga i framtiden. Och det var beslut som kunde betyda liv eller död.

Det finns inga påstående i min bok att Trotskijs summariska åtgärder för att återställa den bolsjevikiska disciplinen föranleddes av hans ”blodtörst”, som Shachtman vill få läsaren att tro.

Här verkar Shachtman underskatta den tidigare krigskommissariens roll som viktigaste organisatör av bolsjevikernas seger under inbördeskriget, genom att vägra att tillskriva honom den järnhårda målinriktade orubblighet som det finns så gott om i många sovjetiska dokument från 1917 ända till Kronstadtupproret. Eftersom jag skrev en biografi om Lenin och inte Trotskij såg jag inget behov att utveckla frågan.

4. Mitt kapitel om Kronstadt orsakar Shachtman särskilt mycket obehag, uppenbarligen på grund av Trotskijs ledande roll under kväsandet av upproret. Utifrån en genomläsning av Shachtmans artikel

skulle man tro att min redogörelse för vad som hände i Kronstadt mellan 1 och 17 mars 1921 helt och hållet hämtas från Roman Gouls bok om Tuchatjevskij. (Shachtmans främsta anklagelse mot Roman Goul – som nu är redaktör för den utmärkta ryska tidskriften *Narodnaja Pravda* – är att han under Första världskriget var officer i den ryska armén och – fasa över alla fasor! – att han 1918 tjänstgjorde i en armé som kämpade mot bolsjevikerna och tyskarna i södra Ryssland. Bland andra jag tycker inte att det räcker som bevis för att misskreditera en mans skrifter och beteckna honom som en lögnare och ”nolla” som Shachtman gör.)

Men bevisen om Kronstadt grundar sig inte på Gouls vittnesmål, som Shachtman antyder. Kapitlet baserar sig på många andra källor, inklusive de revolterande matrosernas tidning *Izvestija för den provisoriska revolutionära kommittén för matroserna, Röda armén och arbetarna i staden Kronstadt* (som för övrigt kallade Trotskij ”den blodiga fältmarskalken”). Dessa dokument, matrosernas egna vittnesmål, publicerades kopierade i en bok med titeln *Sanningen om Kronstadt*, som kom ut i Prag 1921 (se not 4, kapitel 20 i min bok).

Jag skulle också vilja uppmärksamma Shachtman på Alexander Berkmans memoarer, den kända amerikanska radikal som befann sig i Ryssland på den tiden. Berkman skrev:

17 mars – Idag har Kronstadt fallit. Tusentals matrosor och arbetare ligger döda på gatorna. De summariska avrättningarna av fångar och gisslan fortsätter.

Eller ifrågasätter Shachtman på allvar Trotskijs roll under kväsandet av Kronstadtupproret? Föredrar han den version som finns i *SUKP(b):s historia*, Moskva 1945, s 250:

Partiet skickade sina bästa söner mot myteristerna i Kronstadt – delegaterna till den tionde kongressen under ledning av kamrat Vorosjilov.

5. Så här långt efteråt kan Shachtman fortfarande inte förlika sig med det enkla faktum att den tyska generalstaben bidrog till Lenins återkomst till Ryssland i april 1917 (”När vår regering skickade Lenin till Ryssland tog den på sig ett enormt ansvar” skrev general Ludendorff i sina memoarer. ”Ur militär synvinkel var hans resa rättfärdigad, ty det var helt nödvändigt att Ryssland skulle falla.”)

Ännu mindre kan han acceptera det faktum att Lenin inte hade några samvetsbetänkligheter att gå med på tysk ekonomisk hjälp för att betala den bolsjevikiska propagandakampanj bland soldaterna, arbetarna och bönderna som föregick störtandet av den provisoriska regeringen. I min bok påpekade jag att Trotskij i sin *Ryska revolutionens historia* undvek detta ämne genom att förlöjliga de ”mindre agenter från underrättelsetjänsten och rykten som publicerades i den reaktionära pressen 1917”, utan att besvara de dokumenterade anklagelserna.

Shachtman gör i stort sett samma sak. Han skriver:

Lite närmare visar ”bevisen” [i min bok – DS] som mest att Lenin i Petrograd fick ”2.000” (rubel? mark? kronor?) från en bolsjevik i Stockholm, Kozlovskij, som hade affärsförbindelser med en annan bolsjevik där, Ganetskij, som i sin tur hade kommersiella förbindelser med Parvus, den tidigare rysk-tyska revolutionären som under Första världskriget hade blivit propagandist för den tyske kejsaren.

Om läsaren tittar på sidan 137-141 i min bok kommer han att upptäcka mycket mer. Han kommer att läsa om ekonomiska transaktioner mellan Berlin, Stockholm och Petrograd som avslöjades genom att 29 telegram mellan de bolsjevikiska mellanhänder som hade hand om överföringen av pengar till partiet snappades upp. Istället för de oklara ”2.000” som Shachtman går till angrepp mot upptäcker vi att en erkänt bolsjevikisk kurir under två månader tog ut 800.000 rubel från Sibiriska banken i Petrograd. Vi hittar ett erkännande från samma person (som hade hand om pengar som kom till Sibiriska banken från Disconto Gesellschaft i Berlin via Nya Banken i Stockholm) att hon hade order ”att ge Kozlovskij, som då var bolsjevikisk ledamot av sovjetens exekutivkommitté,

vilka penningbelopp han begärde; vissa av dessa utbetalningar uppgingo till 100 000 rubel.”

Vi upptäcker att Shachtman bortser från de bevis på tysk-bolsjevikiska ekonomiska förbindelser 1917 som läggs fram av Thomas Masaryk, liksom brevväxlingen mellan den dåvarande franska militärattachén i Petrograd Jacques Sadoul, som senare blev kommunist, och den franska socialistiska ministern Albert Thomas, som ytterligare bekräftade överföringen av tyska pengar till den bolsjevikiska partikassan. Vi upptäcker att Shachtman ignorerar de avslöjande medgivanden som Ganetskij gjorde i sovjetisk press den 15 april 1937 (se sidan 139 i min bok).

Shachtmans avslutande dialektiska bedrift är hans ”vederläggning” av Eduard Bernsteins vittnesmål som publicerades i Berlittidningen *Vorwärts* den 14 januari 1921, genom att hänvisa till en socialdemokratisk broschyr som gavs ut två år tidigare, och vars innehåll givetvis var bekant för Bernstein.

När de tyska kommunisterna krävde bevis av Bernstein (skriver Shachtman), belägg och vittnen, så gormade han och gav ett otydligt svar men åstadkom ingenting – varken då eller någon annan gång.

Hur otydligt var Bernsteins svar? Sex dagar efter sin första artikel – den 20 januari 1921, skrev han:

Mitt svar kan bli väldigt kort ... Som författare till artikeln är jag ansvarig för dess påståenden och är därför helt beredd att stöda dem inför en domstol. *Rote Fahne* (de tyska kommunisternas organ) behöver inte skicka sina knölpåksbeväpnade vakter mot mig. Låt dem lägga fram anklagelser mot mig, eller låt en juridisk representant för Lenin göra det, så kan de vara lugna för att jag kommer att göra mitt bästa för att undanröja alla svårigheter som kan ligga i vägen för en genomgripande undersökning av denna affär.

Den kommunistiska pressen föredrog att inte acceptera Bernsteins utmaning. Att bevisen inte fördes fram inför en öppen domstol var förvisso inte Eduard Bernsteins fel.

Vad gäller Alexinskij så var han *aldrig* medlem i centralkommittén, och inte heller har jag någonsin påstått det. Shachtman reser en fågelskrämman genom att få det att se ut som om Alexinskij är den ”medlem i bolsjevikernas centralkommitté” som den socialistiska justitieministern Pereverzev talar om. Pereverzev namngav aldrig sin uppgiftslämnare och jag låtsas inte veta vem han tänkte på. Dessutom är detta helt ovidkommande eftersom det bara var det ursprungliga tipset som tillhandahölls av den icke namngivna ”medlemmen i bolsjevikernas centralkommitté”.

Jag går bara i ytterligare svaromål på grund av Alexinskij's samband med historien om Elisabeth K (se not 2 på sidan 53 i min bok) som Shachtman också tar våldsamt avstånd från. Gregorij Alexinskij bröt med Lenin 1909 och bildade en oberoende vänsterbolsjevikisk grupp som omfattade Bogdanov, Lunatjarskij, Maxim Gorkij och Menzjinskij. Efter Första världskrigets utbrott samarbetade Alexinskij med Plechanov i socialistiska skrifter som stödde kriget och genomförde en aktiv kampanj, inte bara mot Lenin utan också mot Trotskij och de internationalistiska mensjevikerna som följde en defaitistisk linje. Han hävdade ganska tidigt att både Lenins propaganda och Rakovskij's propaganda i Rumänien finansierades av tyskarna. För detta attackerades han av bolsjevikerna och ”internationalisterna” och kallades ”förtalare” (begreppet ”psykopatisk personlighet” var okänt vid denna tidpunkt). De mest våldsamma angreppen mot Alexinskij kom från Trotskij och det är troligen dessa som Shachtman tar upp. Trots dessa angrepp fortsatte Alexinskij att arbeta med Plechanov fram till dennes död 1918. I själva verket har Tsereteli, mensjevikernas talesman i sovjeten och själv ”internationalist”, berättat för mig att Plechanov vägrade gå med i sovjetens exekutivkommitté så länge Alexinskij var utestängd. Vid valen till konstituerande församlingen ställde Alexinskij upp på Plechanov's valsedel. Efter att han hade lämnat Ryssland förespråkade Alexinskij en enhetsfront mellan alla bolsjevikfientliga krafter, från högermensjevikerna och socialistrevolutionärerna till monarkisterna. Jag har läst det mesta Alexinskij har skrivit sedan han

lämnade Ryssland. Jag har inte hittat något som tyder på att han är vare sig ”extremt reaktionär” eller ”öppen antisemit” som Shachtman påstår. Så sent som 1947 gavs Alexinskijs *La Russie Revolutionnaire* [Det revolutionära Ryssland] ut av Libraire Armand Colin i Paris.

6. Det är upp till professor Kinsey att förklara varför Shachtman rodnar av berättelsen om Lenins förhållande med Elizabeth K. Jag ser inget nedsättande för Lenin i det. Tvärtom tillhör det de sidor som Shachtman så generöst medger för fram mannens mänskliga drag. I not 2 på sidan 53 anger jag dessutom utförligt källorna till bevisen för förhållandet och den tillförlitlighet som jag sätter till de olika detaljerna. Paul Berline, en tidig rysk marxist, samtida med Lenin, och författare till den första biografien på ryska om Karl Marx (återutgiven i Sovjetunionen medan Lenin levde), skrev nyligen om detta ämne:

I David Shubs utmärkta biografi om Lenin där alla fakta har kontrollerats noggrant, inte bara genom en detaljerad genomgång av allt som skrivits om Lenin, utan också av samtal om honom med personer som kände honom nära, uppmärksammar författaren Elizabeth K:s minne och han har tagit flera händelser från det för att karakterisera Lenin.

Det finns inte minsta tvivel [skriver Berline] att historien grundar sig på ursprungliga brev från Lenin och Elizabeths verkliga minnen. Det går att se i de många detaljer som bara en person som kände Lenin nära kunde ha känt till.

Avslutningsvis skulle jag vilja säga att jag förstår varför boken om Lenin sårade Shachtman så djupt att han tvingades söka befrielse genom att förtala dess författare. Jag ifrågasätter inte för ett ögonblick glöden i Shachtmans bolsjevism och hans djupa känslomässiga band till två av dess främsta arkitekter – Lenin och Trotskij. Men de gärningar som min bok försöker lägga fram gjordes inte av mig, utan av dessa män själva och av deras efterföljare. Och Shachtman kan bara hoppas undkomma sitt nuvarande psykologiska ingenmansland genom att öppet och oförskräckt konfrontera dessa gärningar.

Max Shachtman:

Fakta eller påhitt om Lenins roll

Shub känner till hur bolsjevikerna brukar diskutera och är inte överraskad över att jag skymfade, förtalade och smädade honom i recensionen av hans bok. Han ber bara om plats på våra sidor på grund av att hans påstådda hängivelse till fakta ger honom rätt till det. Det är heller inte överraskande att han påstår detta. Men det verkligt imponerande är den osjälviskhet han uppvisar genom att förneka sig själv glädjen av denna hängivelse till fakta närhelst den kolliderar med hängivelsen till hans uppfattningar. Läsaren får bedöma om han har förändrat denna osjälviskhet med så mycket som ett uns i sitt svar på min recension. Jag ska ta itu med Shubs brev punkt för punkt.

1. I sin första punkt hävdar Shub att mitt ”misstag” beror på att jag jämförde hans version av vad Lenin skrev med en engelsk upplaga av Lenins skrifter, men att jag, precis som han, skulle ha gått till de ursprungliga ryska utgåvorna av Lenins verk, där jag skulle ha hittat Shubs citat av Lenin som inte finns med i den brittiska utgåvan. Med detta påstående upplever Shub uppenbarligen att han har lyckats mildra sin första bluff genom att ersätta den med en annan.

I sin bok (sidan 45) citerar Shub det Lenin ”med anmärkningsvärd ärlighet” skrev så fort ”makten var i hans händer”, det vill säga ”1918”. När jag kontrollerade detta stycke var jag bara förpliktad att om igen läsa allt Lenin hade skrivit detta år. Denna förpliktelse uppfyllde jag. Det närmaste jag kunde komma något som liknade det Shub citerade från Lenin var, som jag skrev, dennes artikel i *Izvestija* den 28 april 1918. Jag använde den brittiska upplagan helt enkelt därför att jag hade den lätt tillgänglig och eliminerade behovet av ännu en översättning. Påståendet att den brittiska utgåvan på något sätt är bristfällig saknar all grund, åtminstone vad gäller de stycken jag citerade – de är

samma i de brittiska, ryska, franska, tyska och grekiska upplagorna.

Och de ryska upplagor som Shub hänvisade till? De täcker Lenins tal och skrifter *1920!* Shub medger nu att det felaktiga datumet i boken är hans misstag, och inte ”resultatet av [Shachtmans] otillräckliga kunskaper om källmaterialet.”

Bara detta skulle minska den effekt han försöker förmedla med sina citat av vad Lenin sa ”1918”. Vilken effekt? Att Lenin var förslagen nog att inte säga rakt ut att han betraktade sig själv som ”en framtida diktator” *före* revolutionen 1917, att han framträdde som frihetskämpe *före* den, men lade sina riktiga diktatorskort på bordet direkt efter revolutionen, ”1918” (eller som det är nu, 1920) när ”makten var i hans händer”. Vilket bevisar vad? Att Lenin i grund och botten inte var annorlunda än Stalin. Att Lenin var en skrupelfri demagog som lurade det ryska folket att låta honom genomdriva sin despotism över landet.

Men är inte förändringen av datum trots allt en småsak? Är inte citaten från Lenin – oavsett om de är från 1918 eller 1920 – den viktiga frågan?

Ok, kom bara ihåg vad Shub försöker bevisa med citaten: så fort Lenin kom till makten började Lenin ”med anmärkningsvärd ärlighet” rättfärdiga sin makt som diktator. Shub menar det i samma mening som Stalin är diktator i Ryssland idag eller Hitler i Tyskland igår. Låt oss då titta på citaten från 1920, och dessutom i den ojäviga ursprungliga ryska upplagan.

Shub citerar sex meningar från Lenin. Vid en kontroll finner vi:

De första två meningarna, ur vilka Shub ridderligt utelämnar hela fraser, är en del av en polemik mot några tyska ultravänsterister i Lenins ”*Vänsterismen*” - *kommunismens barnsjukdom*, som skrevs 27 april 1920.

De följande två meningarna har inget som helst samband med de första två, vare sig när det gäller tid, plats eller omständigheter (utöver det faktum att frasernas ordning i den ursprungliga ryska versionen är den motsatta till den som Shub anger). De är en del av Lenins tal om det ekonomiska uppbygget som hölls 31 mars 1920, vid bolsjevikpartiets nionde kongress.

De sista två meningarna, slutligen, har inget som helst samband med de fyra som föregår dem. Det enda sambandet görs istället med punkter, som Shub har praktiskt tillgängliga i en låda och som han strör in i alla sina citat, inte bara här utan allt som oftast. Dessa två meningar ingår i ett tal som Lenin höll 7 april 1920, vid den tredje allryska fackföreningskongressen.

Denna metod att rycka ut citaten ur sitt sammanhang, eller ur flera olika sammanhang, och sedan slå ihop dem med punkter och framställa dem som om de utgjorde författarens rätlinjiga tänkande, är ett välkänt knep som används av fega journalister och litterära bluffmakare. Det har oräkneliga gånger använts för att förvränga och förvräda en persons verkliga åsikter, för att få honom att framstå som ansvarig för raka motsatsen till vad han verkligen står för. Tag någon som ofta skriver och talar offentligt – låt oss säga Norman Thomas eller Dwight Macdonald. Genom att på ett klurigt sätt klippa sönder deras olika offentliga uttalanden och binda ihop delarna med de nödvändiga punkterna, så skulle de kunna framställas som försvarare av fascismen, eller Gud förbjude själva bolsjevismen. Vad skulle en sådan konstnär kallas om han togs på bar gärning? Eller anta att de kunde hitta ett ställe i Lenins skrifter där han kunde anklagas för att citera en politisk motståndare på detta sätt – bara en enda gång. Vilken möjlighet *det* skulle vara för rasande utfall om bolsjevismens moral (omoral) och etik (osedlighet)! Det faktum att Shub tar till denna citatmetod räcker för att bedöma honom och slå fast värdet av hans bok.

Vad slog Shub ihop i sina meningar? De första två meningarna slår helt enkelt fast en banal åsikt som inte bara bolsjevikerna utan också mängder av borgerliga sociologer har: ”klasser leds av partier” och ”partier leds av ledare”. Shub försöker få det att låta lömskt genom att haka på några fler meningar som handlar om ”personlig styrelse” och ”en enda mans diktatoriska befogenheter”.

Shub citerar dessa fraser för att visa att Lenin försvarade en syn på diktaturen som var samma syn som Hitler-Stalins, med sig själv som diktator. Vad talar Lenin om? Redan i min recension i decembernumret 1949 pekade jag på Lenins uppfattningar om detta ämne. 1920 talar Lenin fortfarande om samma sak, nämligen behovet att ge individer ”diktatoriska” befogenheter i *produktionsprocessen, men alltid under sovjetdemokratins kontroll*. Lenin hänvisar gång på gång till detta i just de tal som Shub klipper ut sina citat från, så det kan inte finnas någon tvekan om det. Lenin argumenterar för individuell förvaltning, och framförallt ansvar, och mot ”kollegial” förvaltning (styrelse) och ansvar i fabriker och industrier. Shub själv kanske är för tanken att *Daily Forwards* tryckeri ska skötas av en styrelse av fem förmän istället för en förman med obegränsad makt. Lenin må ha rätt eller fel på denna punkt, men det han förespråkar är klart som korvspad och har ingenting – *inget som helst och inte i någon mening* – att göra med det som Shub försöker få honom att förespråka. Således:

Men oavsett det är det *ovillkorliga underordnandet* under en enad vilja en absolut nödvändighet för att arbetsprocesser som är organiserade som den stora verkstadsindustrin ska bli framgångsrika. För järnvägarna är det dubbelt och tredubbelt nödvändigt. (*Tal vid den nionde kongressen*.)

[Återigen] Och hela vår uppgift, uppgiften för kommunistpartiet (bolsjevikerna) som ger ett medvetet uttryck för de utsagnas strävande efter befrielse, består av att inse denna vändning, förstå behovet av den, stå i ledningen för de utmattade massorna som söker efter en utväg, leda dem längs rätt väg, den objektiva disciplinens väg, vägen att ordna möten om arbetsförhållanden med ett ovillkorligt underordnande under sovjetdirektörens [dvs företagsledarens] vilja, diktatorn *under* arbetet. (*Ibid*, kursivering i original.)

[Och återigen] Vi måste lära oss att kombinera de arbetande massornas stormiga, översvallande, demokratiska mötesliv med *järnhård disciplin under arbetet*, med *ovillkorligt underordnande* under *en persons vilja*, sovjetdirektören, på arbetstid. (*Ibid*, kursivering i original.)

Och eftersom Shub *känner till* sammanhanget, och eftersom han *vet och inte kan undgå att veta* att Lenins tal om ”en mans diktatoriska befogenheter” – 1918 eller 1920, i de ursprungliga ryska upplagorna eller i översättningar – inte har något som helst att göra med de åsikter som han tillskriver Lenin, så säger jag återigen det jag sa med sådan återhållsamhet i december: Shubs citat är en bluff och det är också deras upphovsman.

2. Som en påminnelse till läsaren konstaterar jag att Shubs svar inte innehåller något omnämnande av hans citat ur Lenins *Stat och revolution*. Som han brukar så censurerade han citatet, saltade det med de oundvikliga punkterna, knöt i ett enda stycke ihop två helt åtskilda tankar som i Lenins ursprungliga text är åtskilda av *tjugofem sidor*, och förvrängde dessa tankar för att få dem att passa hans egna snedvridna åsikter om Lenin som ett politiskt monster. I min recension visade jag denna förfälskning för vad den var. Eftersom Shub inte har något mer att säga om det, kan jag nöja mig med att säga att han på denna punkt är förståndig. Jag använder bara dessa milda ord för att göra personer med känslig moralisk mage till lags, de som lugnt sväljer alla litterära bluffar mot Lenin men som bryter ut i magsurt raseri när en samvetslös upphovsman brännmärks för vad han är.

3. Ännu en småsak. Shub skrev att Martov avbröts vid det Oberoende tyska socialdemokratiska partiet (USPD:s) kongress i Halle av rop, ”Bödel! Bandit!”, som delegater riktade mot Kominterns representant Zinovjev. Som referens angav han de officiella kongressprotokollen, inklusive sidnummer. Jag förnekade att det förekom sådana rop. Jag hänvisade också till de officiella kongressprotokollen. Vem har då rätt? Jag. Varför? Därför att jag *läste* protokollen innan jag hänvisade till dem, och Shub hänvisade till dem utan att läsa vare sig texten eller sidnumren, vilket kan sägas placera Shub i ett visst underläge. Han är inte anständig nog att medge att han aldrig läste protokollen som han anger som stöd och att hänvisningen i hans noter är till besvär för läsaren, utan säger haltande att han är ”delvis ansvarig” för *mitt* misstag! Det han egentligen hänvisade till, förstår ni, var ”den

fullständigare redogörelse som publicerades i *Freiheit* på den tiden”, och om jag hade ”letat längre” än protokollen (det vill säga ignorerat dem, som Shub gjorde) så skulle jag ha hittat utropen i *Freiheits* redogörelse.

De officiella protokollen, inte förkortade utan stenograferade i sin helhet, publicerades i Berlin av *Verlagengenossenschaft "Freiheit"*. Jag har aldrig sett att deras äkthet har ifrågasatts, förvisso inte i Shubs bok, och de har använts av historiker och studenter utan invändningar i ungefär trettio år nu. Vad gör redogörelsen i tidningen *Freiheit*, som på den tiden var högerflygelns organ, mer autentisk? Jag vet inte. Inte heller vet jag varför jag var skyldig, varken mot Shub eller läsarna, att ”leta längre” än till protokollen som Shub själv så otillbörligt hänvisade till.

De officiella protokollen är tillgängliga för mig, och utan större besvär för vem som helst. *Freiheits* arkiv finns inte i något av de större biblioteken i New York, vilket jag har upptäckt under min inte obligatoriska ”sökning”. Om jag ska få bannor för att jag inte har kontrollerat en tidningsartikel om USPD:s kongress, så ska det helst inte vara från någon som beskrev kongressen utan att ens kontrollera de officiella och hittills högt aktade protokollen.

Med den fina känsla för dramatik som bara är en av hans talanger skrev Shub att Hilferding reste sig efter Martov för att med rörande värtalighet tala om honom. Jag anmärkte att det var en riktig bragd, till och med för Hilferding, eftersom han talade på morgonmötet och Martov på eftermiddagen. Det visar sig att Hilferding inte hade något med denna tidsmässiga kullerbytta, som till och med bröderna Fratellini skulle ha avundats, att göra. Det var Shubs kullerbytta och ingen annans. Hur klarade han av den? I sin bok fick han Hilferding att på kongressgolvet slunga utmanande blixtar och dunder direkt mot Zinovjev (med hänvisning till icke existerande sidor i kongressprotokollen).

I sitt svar på min recension visar det sig, precis som jag hade hävdad i min recension, att talet trots allt inte hölls vid kongressen. Det hölls (eller det säger Shub nu) vid ett annat möte vid en annan tidpunkt. Högerflygeln träffades för sig, efter att ha brutit med kongressen där de hade röstats ner av en majoritet av delegaterna. Det var vid detta möte med resterna av USDP som Hilferding enligt Shub nr 2 ”höll sitt utmärkta tal”, och inte alls vid kongressen, där han enligt Shub nr 1 ”följde” Martov. Jag måste tillägga, att eftersom min första bedömning av Shub som ansvarsfull vetenskapsman och samvetsgrann forskare låg tillräckligt nära noll för att nästan vara det, så kan hans rykte inte minskas särskilt mycket mer av de ytterligare bevis han nu ger på sitt arbetes tarvlighet och slapphet.

Jag vet inte vad Hilferding sa vid detta stympade möte och jag har ingen anledning att ta Shub på orden om det. Men jag vet verkligen vad han sa vid själva kongressen efter Zinovjev och före Martov, och det är inte särskilt svårt för någon att ta reda på det.

Det är så välkänt att han inte var kommunist att Shub slösade på utrymme om det var allt han tänkte bevisa. Men det som *är* intressant för en objektiv historiker är vad till och med icke-kommunisten Hilferding sa om dåtidens avgörande politiska frågor. Hilferding förkunnade lidelsefullt sitt stöd till tanken på proletariatets diktatur och förnekade indignerat att han drömde om att reformera kapitalismen, men ansträngde sig dessutom hårt för att betona att det inte var de tyska kommunisterna utan han, Hilferding, och hans kamrater som 1919 i Tyskland hade följt den kloka revolutionära politik som Lenin och hans kamrater hade följt i Ryssland 1917!

Dessa stycken från Hilferding är en så intressant och betydelsefull läsning att de skulle fylla sin plats i varje lärorik, objektiv biografi om Lenin, i synnerhet en som vinnlägger sig om att nämna Hilferdings namn. Vilket är just varför de inte får plats i Shubs biografi om Lenin.

4. I min recension återgav jag ”bevisen” mot Trotskij under försvaret av Petrograd mot Judenitj som Shub med ärlig uppsyn åberopade från ”den före detta bolsjeviken Alexander Naglovskijs” memoarer. Det handlar trots allt knappast om en bagatell. Trotskij anländer till Zinovjevs kontor i Petrograd, kallar tillsammans med sin medhjälpare från tjekan till sig partiets militära ledare,

skriker några vildsinta frågor till dem, och eftersom han inte är nöjd med situationen och de är Zinovjevs män och han hatar Zinovjev personligen eftersom de två är rivaler om att ta över efter Lenin, så beordrar han summariskt sin tjekist ”att genast häkta och skjuta hela staben för Petrograds försvar!” Samma kväll skjuts de också allihop till sista man. I sitt brev till redaktörerna har Shub anmärkt att han ogillar glåpord, förtal och ärekränkning. Han borde ha tillagt att hans ogillande inte är särskilt överdrivet. Hursomhelst är det inte någon förtärande passion i hans liv. Han beskriver den hårresande historien om Trotskij med samma likgiltighet som han skulle skriva ner morgondagens väderrapport i sin tidning.

Eftersom jag också ogillar glåpord, förtal och ärekränkning, speciellt när de riktar sig mot döda som inte längre kan försvara sig, frågade jag helt enkelt: ”Vem är han som hittat på denna historia, Naglovskij? Vad gör honom till expert? Bevittnade han denna melodramatiska händelse? Från vem hörde han den? Ingen vet.” Nu har vi ett genmäle från Shub, som ogillar förtal, och efter att ha läst det upprepar jag: ”Ingen vet.” Det enda vi får höra från Shub är att Trotskij själv betonade de generella befogenheter om liv och död som Lenin gav honom under inbördeskriget, och att Trotskij hade en järnhård orubblighet som (och detta sägs med en ironi som är lika subtil som en ångvält) ”Shachtman verkar underskatta”.

Det är ytterst intressant, men det är inte vad jag frågade om. Att Trotskij hade mycket makt under inbördeskriget har efter vad jag kan påminna mig uppmärksammats några hundra gånger på några hundra ställen. Hans roll som organisatör av segern under detta krig är välkänd och behöver inte avslöjas av Shub så här långt efteråt. Men det jag undrade var: vad gör Naglovskij till en godtagbar expert om de händelser som han beskriver och som Shub återger utan att blinka? Var han närvarande under denna massaker? Vem av de som var med berättade för honom om det?

Antag att jag skrev en bok. I den beskriver jag ett besök av general Eisenhower till högkvarteret vid fronten med några underordnade officerare. Jag återger vad som hände där enligt memoarer som en eller annan armélöjtnant har skickat till mig. Han skriver att Eisenhower var rasande över den situation som hans underordnade hade tillåtit utveckla sig, vände sig till sin medhjälpare och beordrade honom att arrestera hela staben vid fronten och se till att få dem skjutna på kvällen. Anta att Shub smickrar mig genom att recensera min bok och frågar: ”Men vad gör din löjtnant Smith-eller-Jones till källa för denna historia? Var han där?” Och så vidare. Och anta att jag som svar skrev i förbigående: ”Denne Smith-eller-Jones var arméofficer. Vad gäller Eisenhower borde Shub känna till att han var den som främst organiserade segern över tyskarna. Han var järnhårt orubblig. Han hade makt över liv och död. Och dessutom är det välbekant att tusentals dödades på hans order.” Vad skulle Shub under dessa omständigheter ha rätt att kalla mig? Tja, det är vad jag kallar Shub.

Jag hävdar att Naglovskijs hela historia är en illvillig myt, och för detta påstående förefaller det mig finnas bevis av en sort som är talande och bindande i ett fall där vi måste visa *det som inte hände*.

Trotskij har själv skrivit om denna sorts historier under inbördeskriget. Han återger bara ett exempel: i december 1918 beordrade han avrättning av Andra Petrogradregementets befälhavare och kommunistiska kommissarie, som övergav en livsviktig front, beslagtog en ångbåt och seglade iväg ner längs Volga. Efter en rättegång sköts kommunisten, Pantelejev, för att ha övergivit sin post. Följande faktum är viktigt: när Zinovjev, Kamenev och Stalin inledde kampen mot trotskismen 1923, användes en förvrängd version av historien om Pantelejev för att mer eller mindre öppet angripa Trotskij för att ”få goda kommunister skjutna” eller för att få dem skjutna ”utan rättegång”, trots att en officiell partikommission som inrättats efter krav från Trotskij så tidigt som 1919 hade frikänt honom från alla anklagelser i denna fråga. I en eller annan form har historien om Pantelejev snurrat runt i den ryska antitrotskistiska pressen under flera år.

Nå, är det tänkbart att om det fanns ett uns sanning i Naglovskij-Shubs historia om Trotskijs summariska avrättning av ”*hela staben för Petrograds försvar*” – Zinovjevs egen stab så att säga – att historien i så fall skulle offentliggjorts under den stora antitrotskistiska kampanjen i Ryssland?

Zinovjev lät sig hindras av väldigt lite i sin kamp mot Trotskij, och Stalin gjorde allt: sanning (några få korn), halvsanningar, halvlögner och direkta lögner. Skulle de ha berättat ”historien om Pantelejev” och hållit helt tyst om ”Petrogradhistorien”? Jag hävdar att en sådan slutsats är otänkbar. Jag hävdar vidare att var och en som är bara någorlunda bekant med vad som ägde rum under den anti-trotskistiska kampanjen, som Shub är, också måste betrakta denna slutsats som otänkbar.

Problemet är att när jag säger ”var och en” så menar jag givetvis var och en som är ärlig och objektiv.

5. Shubs sätt att svara på det jag skrev i min recension om hans kapitel om Kronstadtupproret är typiskt både för hans bok och hans svar. Det visar att jag trots allt inte har med en ärlig kritiker att göra. Förnekade jag att det var ett uppror i Kronstadt? Förnekade jag att Tuchatjevskij eller Trotskij eller Lenin eller någon annan bolsjevik tog det fulla politiska ansvaret för att kväsa upproret? Förnekade jag att många människor – exakt hur många vet varken jag eller Shub – dödades under konflikten? Givetvis inte. Jag frågade bara en enda enkel fråga: vem är denna Roman Goul från vilken Shub citerade vad Tuchatjevskij sa till Trotskij om fasorna i Kronstadt och vad Trotskij sa om att skjuta matroserna i Kronstadt en efter en ”som ankor i en damm”?

Vad har Shub att säga om Goul nu, eftersom han inte sa något om honom i sin bok? Han sträcker sig i sin fulla längd och säger att Gouls kamp mot bolsjevikerna inte är tillräckligt bevis för att avfärda hans skrifter och kalla honom en lögnare och nolla. Hursomhelst tycker i alla fall inte han det. Shub tänker då inte döma någon för någonting om bevisen inte är fullständigt bindande – förvisso inte i fallet med Lenin eller Trotskij, men åtminstone inte i fallet Roman Goul. Det är verkligen ädelt och mänsklig anständighet. Men även om det är väldigt rörande så räcker det inte för att slippa undan min fråga.

Att Goul är en nolla stämmer inte och jag backar ångerfullt angående det. Det är nu uppenbart att han är en av vår tids framstående män, ty vem annars skulle vara redaktör för en rysk tidskrift, och därtill en utmärkt sådan? Visserligen är det hans enda anspråk på att vara framstående, men om det räcker för Shub så får det duga. Men vad gör honom till expert bortom allt tvivel om de stycken som Shub citerat ur hans bok? Goul återger ett samtal med Tuchatjevskij som han inte kunde ha hört ens om han hade bott i Moskva på den tiden, och än mindre i Berlin där han faktiskt bodde. Det enda jag sa var att denna nolla (oj, det slank ur mig igen!) hittade på samtalet, och måste ha hittat på det för att få bolsjevikerna att se ut som blodtörstiga monster. Det enda jag påstod var att Shub, som läste Gouls bok (det är ett vågat antagande men jag gör det ändå), insåg och inte kunde undgå att inse att Goul hittade på samtalet, vilket var och en som läser en enda av dess braskande sidor kan se med en gång.

Men varför citerade Shub från Goul utan att ge minsta antydning att hans källas enda anspråk på trovärdighet var en sjuk fantasi? Ett enda svar är möjligt: genom att inom imponerande citations-tecken skriva vad en bolsjevik som faktiskt ledde trupperna mot Kronstadt sa om det, så skulle de försvarslösa läsarna skrämmas av bolsjevikerna på ett sätt som ett citat från en Kronstadtmatros eller en Berkman inte kan göra. Vad kan det annars finnas för mening med citaten från Tuchatjevskij och Trotskij?

Men om det inte finns sådana citat? Hmm, det är ett problem, men bara för en vanlig historiker. En ovanlig historiker, som är ”tillräckligt bekant med hur bolsjevikernas brukar diskutera”, löser det med en handvändning: han tar citaten från en annan ovanlig historiker, som inte är en lagligt auktoriserad lögnare utan en medioker uppfinnare, och återger dem som om de vore väl underbyggda.

Men om läsaren tittar i slutet av boken för att se vad han har för referenser? Inget att oroa sig för! Läsarna känner inte till vilka vår tids framstående män är, och när de läser att citaten kommer direkt ur en bok av Roman Goul så kommer de omedelbart att anta att Goul inte var en nolla, utan åtminstone måste ha varit hjärtevän till Tuchatjevskijs hittills okända älskarinna – så att säga ännu

en Elizabeth K – eller kanske till och med Tuchtjevskijs adjutant i Röda armén.

Men om en annan läsare bevisar att Goul omöjligen kan betraktas som någon sorts källa till ”samtalet” mellan Tuchtjevskij och Trotskij? Inget att oro sig för! Dölj bara din förlägenhet, om du känner någon, och svara – värdigt – att Gouls kamp mot sovjeterna under kriget inte räcker för att bevisa att han var en lögnare, och dessutom är han redaktör för en utmärkt rysk tidskrift.

Och Shub gjorde allt detta? Ja.

Men en man som gör så är -

Ni behöver inte säga det. Det är just min åsikt.

6. Shub talar en del om Goul men nu har han inget att säga om Balabanova, som inte är någon nolla och som framträdde som stjärn vittne i hans bok för att visa med vilken nonchalans Lenin lät skjuta folk – till och med sina egna kamrater – för minsta misstag. Jag hävdade inte bara att ”Lenins brev” till Balabanova var en förfalskning, utan jag bevisade det också. Shub är skyldiga sina läsare en ursäkt, eller åtminstone en förklaring. Men istället för att ta på sig skulden håller han tyst. Jämförde han den andra, ”förbättrade” versionen av Balabanovas memoarer med den första? Tystnad.

Jag, en recensent av hans bok, uppmanas kontrollera hopblandade citat från Lenin med icke existerande ryska band, och citat från Hilferding med otillgängliga tidningsarkiv. Har inte Shub, bokens författare, en man med hög (det vill säga antibolsjevickisk) moral, till uppgift att kontrollera Balabanovas första version av ett brev, som i den version han trycker är så förödande för ryktet hos den man vars biografi han skriver? Tystnad.

Är det upprörande att kalla Shubs herr Okänd en nolla på basis av mer än tillräckliga bevis, men helt rätt att brännmärka Lenin som en lättsinnig mördare av sina egna kamrater på grundval av förfalskade bevis? Tystnad.

Även i den andra versionen av sina memoarer har Balabanova mycket att säga som ger en sann bild av Lenin. Varför bortsåg denna objektiva historiker från dem och plockade ut det enda ”brev” som ”avslöjar” Lenin som en despot som använder exekutionspatruller som en byalärare använder björkris? Dikteras Shubs tystnad av heder eller försiktighet?

7. Shub är inte försiktig nog att hålla lika tyst om sin kittlande historia om ”Lenins romans med Elizabeth K”. Jag citerade hans stolta konstaterande att ”Deras förhållande var så diskret och låg så helt utanför Lenins normala livscirklar att det hittills alldeles undgått hans levnadstecknares uppmärksamhet.” Lenins levnadstecknare består av många dussin: personliga bekanta och främlingar; ryssar och icke ryssar; vänner och fiender; bolsjeviker, antibolsjeviker, icke-bolsjeviker, stalinister. Det borde alltså stå helt klart att om denna historia ”alldeles undgått” alla dessas uppmärksamhet, så berodde det på ett av två överväganden: antingen fanns det aldrig något sådant förhållande, eller så ansåg *alla* Lenins levnadstecknare att det fanns något annat gott skäl att ignorera det.

Men det fanns i alla fall en person som inte brydde sig om sådana överväganden, och det var den förste som publicerade historien: Alexinskij. Hans fullkomliga skrupelfrihet och skabbiga moral var så ökända att inte bara bolsjeviker undvek och fördömde honom, utan också mensjeviker och socialistrevolutionärerna. Den man som hjälpte till att hitta på anklagelsen om ”tyska agenter” mot bolsjeviker 1917 skulle tveka ännu mindre att förfalska den rännstensjournalistiska artikeln om ”Elizabeth K”. Det är därför ingen seriös författare skulle ta i historien ens med tång.

Bertram Wolfe har inte bara ägnat sig åt en omfattande och kritisk studie av Lenins liv och arbete, utan hade också fördelen att under årtal arbeta och bo i Ryssland tillsammans med Lenins närmaste vänner, och han avfärdar historien i en föraktfull fotnot, vilket är vad den förtjänar.

Samme Alexinskij uppfann senare myten om en kärleksaffär mellan Lenin och en mystisk Elizabeth K, och erbjöd till och med världen en dikt som Lenin påstås ha skrivit 1907. Denna

dikt påstås Lenin ha skrivit efter att en kamrat, som Alexinskij aldrig namnger, sa till Lenin att det var svårare att skriva dikter än prosa. Den kommer från Alexinskij's hittills opublicerade anteckningar och kännetecknas av hans egen boulevardstil snarare än Lenins stil ... alla tillgängliga bevis på kärleksaffären återfinns i David Shubs *Lenin – en biografi*.

Det vill säga att Shub är värdig sin Alexinskij. Nu verifierar han historien med ett nytt vittne, Paul Berline. Och, om jag får upprepa min nu tröttsamma fråga, vad gör detta nya vittne till en expert? Var han vän till Elizabeth K? Var han åtminstone vän eller förtrogen med Lenin? Nej, men har fem andra framstående kvalifikationer: han levde samtidigt med Lenin; han skrev en biografi – inte den tredje, eller andra, utan den första – om Marx; han är eller var marxist; han är ryss; och framförallt anser han att Shubs biografi är utmärkt. Allt detta är mycket trevliga nyheter, men även om Shub lade till att Berline brukade skriva något akademiska avhandlingar om ekonomi i det gamla, gamla Ryssland, vad skulle allt det ha med det aktuella ämnet att göra? Vad gör honom till expert på historien om Elizabeth K?

Vi läser hans uttalande och har svaret: han vet inte mindre om den än Shub och heller inte mer. Alexinskij är expert på grund av att Shub inte tvivlar på honom. Shub är expert därför att Berline inte tvivlar på honom. Och Berline är expert därför att han gillade Shubs bok.

Då återstår den förbryllande hänvisningen till professor Kinsey. Är även han expert på Lenins diskreta romans? Frånsett det faktum att han inte skrev den första ryska biografien om Marx, så ser jag inget speciellt skäl till varför professorn är mindre kvalificerad än Berline att tala om ämnet.

Vad gäller att jag rodnade så var jag inte medveten om det, men ändå misstolkar Shub det. Det uppstår uppenbarligen ur tanken att den mänskliga rasen, som skapat så mycket värdighet och ärlighet också kan skapa sådana som Alexinskij.

8. Jag rodnar, denna gång inte av skam utan av ilska, vid tanken på att det mer än 30 år efter den ryska revolutionen fortfarande verkar nödvändigt att ta itu med det gamla giftiga skvallret om bolsjevikerna och Kaiserns guld. Och ta itu med det mot vem? Mot en självbelåten liten man, en "socialist" som inte har något, absolut inte någonting, med den förtalande och smädande "bolsjevikiiska diskussionstraditionen" att göra. Och mot kalkborgare vars magar är så mycket tåligare än deras omtalade moral att de kan läsa detta skvaller idag utan att må illa. Men uppenbarligen måste vi gå igenom det igen, om så bara för att den nuvarande generationen inte har genomgått den första tidens stora förtal av bolsjevikerna, som ingen obefläckad människa, och förvisso ingen obefläckad socialist oavsett strömning, vill röra vid för att inte smutsa ner sig från topp till tå.

a) Först av allt hänvisas intresserade läsare till Trotskijs *Ryska revolutionens historia*, men speciellt till hans självbiografi (*Mitt liv*), där han ägnar ett helt kapitel (kapitel 25, "Om förtalare" som Shub givetvis inte nämner) åt ett förödande angrepp på Kerenskij's "bevis" för förtalet om bolsjevikernas "tyska guld". I allt väsentligt är Kerenskij's bevis Shubs bevis. Bara det att Kerenskij känner sig förpliktad att med förfäran dra slutsatsen att, "Vi, den provisoriska regeringen, förlorade på detta sätt för alltid(!) chansen att på ett avgörande sätt bevisa Lenins förräderi, på grundval av skriftligt material." Detta häpnadsväckande uttalande från Kerenskij citeras *inte* av Shub, trots att det i sig själv räcker för att avfärda hela frågan.

b) Att hohenzollarna lät Lenin resa igenom Tyskland i ett förseglat tåg är ingen nyhet, och inte heller diskuterar vi det här. Eftersom Shub nämner det bör två saker tilläggas: 1. Det klicken kring Hohenzollern (som Ludendorff) skrev *i efterhand*, när Lenin och bolsjevikerna hjälpt till att störta den tyska kejsarliga regimen, torde peka på vilka som hade mest nytta av avtalet om ett "förseglat tåg", men det tiger Shub om, och 2. Mensjevikedaren Martov och andra mensjeviker använde också metoden med ett förseglat tåg – det var det *enda* sätt som fanns tillgängligt för de ryska landsflyktingarna i Schweiz – för att ta sig tillbaka till Ryssland, bara för att utsättas för samma förtalande anklagelser, grundade på samma förfalskade dokument, som slungades mot Lenin och

Zinovjev, och om vilka mensjeviken Shub så lämpligt också håller tyst.

c) Shub skruvar på sig på grund av det jag bevisade mot honom vad gäller Alexinskij, som gav de förfälskade dokumenten om ”tyskt guld” och ”tyska spioner” mot bolsjevikerna till justitieminister Pereverzev. I Shubs bok beskrevs denna provokatör – ingen ”annan” medlem i bolsjevikernas centralkommitté *kunde* vara inblandad – som ”en medlem i den bolsjevikiska centralkommittén”, som, om jag får använda en vetenskaplig term, är en avskyvärd lögn. Shub *vet* att det var Alexinskij som gav Pereverzev dokumenten precis som det var Alexinskij som omedelbart rusade med dokumenten till det berömda Preobrazjenskijregementet för att egga upp trupperna mot bolsjevikerna. Om Shub nu säger att han ”inte låtsas veta” vem Pereverzev tänkte på, så säger jag: han är ingen lögnare – inte alls! Han ”bara” låtsas vara ovetande. *Alla* visste att det var Alexinskij; Alexinskij dolde det inte själv; och Shub *vet* det lika väl som alla som är bara flyktigt bekant med de ryska händelserna 1917. Shub vet att Alexinskij från och med 1914 var en rabiat anti-internationalist. Och han vet också att Alexinskij under kriget, före revolutionen, hade anklagat praktiskt taget *varenda* rysk internationalist – inte bara bolsjevikerna – för att vara tyska agenter. Och det ger mig rätt att upprepa att Shub är värdig Alexinskij.¹

d) Även jag ber läsaren gå till sidorna 137-141 i Shubs bok för att se vad ”mycket mer” innebär. Det finns tre ”bevis” värda pappret de är skrivna på. Här är de i sin helhet:

I ett brev till Ganetskij (i Stockholm) skrev Lenin den 30 mars 1917: ”Spara inte på pengarna när det gäller att upprätthålla relationerna mellan Petrograd och Stockholm.” I ett annat brev till samme Ganetskij, daterat 12 juni 1917, det vill säga tio veckor senare, skrev Lenin: ”Fram tills idag har vi inte fått någonting, bokstavligen ingenting, från dig, varken brev eller paket *eller pengar*.” (Det var just under den period då tyskarna antas ha hållt ner hundratusentals rubel eller mark, och i Bernsteins version mer än 50 miljoner guldmark, i den bolsjevikiska propagandafonden!) Och i det sista brevet, några dagar senare, skrev Lenin: ”Har fått pengarna (2.000) från Kozlovskij.” Två tusen – rubel, mark, kronor, dollar eller yen, det kvittar faktiskt – det är allt Lenin fick från sina kamrater i Stockholm, Ganetskij och Kozlovskij, av de inkomster de fick från det affärsföretag de drev tillsammans med Parvus, den före detta revolutionär som vid den tiden verkligen var tyskvänlig men icke desto mindre en ytterst skarp entreprenör.

En *samvetsgrann* författare skulle åtminstone göra ett försök att göra det banala bidraget på ”2.000” som Lenin fick från ett par kamrater som var indragna i något riskabelt affärsföretag (smuggling? ”svarta börsen”? Jag vet inte och det finns inga dokument om dess exakta natur någonstans) förenligt med de tiotusental eller tiotal miljoner som han påstås ha fått från just dessa två personer i egenskap av påstådda mellanhänder till Kaiserns regering.

Till och med en fredsdomare i en by skulle kräva av en åklagare att han skulle få sina anklagelser att gå ihop innan han dömer en man till 30 dagar. Det är bara i de stora stalinistiska skenrättegångarna som så skriande olikheter ignoreras av rätten, även om till och med GPU ansträngde sig *lite* för att få de mer våldsamt olika kanterna att passa lite. Shub gör ingenting.

De tre meningarna från Lenin är Shubs *enda* bevis för att Lenin fick *några* bidrag från det skumma centrumet, Stockholm. På resten av de fyra sidorna finns bara ökända, sedan länge misskrediterade förfälskningar som bevisats vara förfälskningar med hjälp av bevis från texterna själva, plus de allra mest smaklösa antaganden och smutsigaste insinuationer – det är allt och inget mer.

e) Hela historien om den mystiska fru Sumenson, eller som en del förfälskningar skriver, fru Soumentay (det är välborne prinsessan Catherine Radziwills version, hon som inte tyckte om

¹ Shub vet inte att Alexinskij var en extrem reaktionär. Han var bara för en antibolsjevikisk front som gick ända till monarkisterna – det är allt. Vad gäller hans antisemitism behöver jag bara hänvisa läsaren till sidan 469 i Bertram Wolfes utmärkta bok, där han skriver: ”I förbigående kan vi konstatera att Alexinskij ... så småningom blev en fullfjädrad antisemit.” Gentemot det betonar Shub för läsaren den meningslösa informationen att en fransk bokförläggare 1947 gav ut Alexinskij's bok. Exakt vad antas det betyda?

bolsjeviker, det vill säga judar) eller fru Simmons (det är den version för vilket Masaryk betalade rejäla tjeckiska, eller amerikanska, pengar till icke läskunniga ryska förfalskare) och om Nea (eller Nia, eller Nya) Banken som ”överförde” de tyska pengarna till bolsjevikerna, fick störst publicitet i de ökända Sissondokumenten 1918. Varför nämner inte Shub dem? De innehåller allt som Shub har på sina fyra sidor och mycket, mycket mer. Är det på grund av att själva ordet ”Sissondokumenten” får var och en som minns dem att titta bort? Är det på grund av att dr Bischoff för tre decennier sedan med stöd från den tyske socialdemokratiske ledaren Philip Scheidemann samlade material och fullständigt sprängde dessa befängda och ruttna förfalskningar – vilket gör namnet Bischoff tabu för vår objektiva författare?

Allt finns där: de ”uppsnappade” telegrammen som också köptes av den franska underrättelse-tjänsten i Moskva; ”bevisen” som den tjeckiska underrättelsetjänsten troligen också köpte från samma förfalskare och som Masaryk upprepar; Nya Banken; fru Sumenson; ”öppnandet av konton för herrarna Lenin, Sumenson, Kozlovskij, Trotskij och andra aktiva propagandister för fred” *så tidigt som 2 mars 1917*, då Lenin fortfarande befann sig i Zürich och Trotskij fortfarande var i USA, ännu inte bolsjevik (de skickliga tyskarna visste att han skulle bli det!); ”ordern” från tyskarna till kommissarien för utrikes ärenden, den 12 januari 1918, där han underrättades om att den tyska generalstaben ”insisterade på” att inte bara Trotskij, Lenin och andra bolsjeviker skulle väljas till sovjeternas centrala exekutivkommitté, utan också Martov (hohenzollarna var uppenbarligen mot en ”enpartidiktatur”!); brevet från 25 augusti 1917 som framställde även Maxim Gorkij som tysk agent; och en massa mer av samma sort.

Edgard Sisson gjorde i alla fall ingen hemlighet om hur han fick tag på dem: hans ryska agenter gjorde en hemlig räd mot bolsjevikernas högkvarter i Smolnijinstitutet i Moskva, hittade grejerna liggande där och tog dem till Sisson – eller det sa de till honom, eller det sa han till oss. Vad kunde vara enklare? Eller billigare? För hela denna dokumenthög säger Sisson att han bara behövde lägga ut 7.500 dollar, vilket är en löjlig småsak jämfört med de tiotals miljoner guldmark som hohenzollarna lade ut på för att upprätta en bolsjevikregim som lurade dem genom att störta Kaisern.

f) Återigen den oundvikliga fru Sumenson-Soumentay-Simmons. Titta noga nu, för Shubs hand är snabbare än ögat. I sitt brev skriver han att hans bok innehåller hennes medgivande att hon hade instruktioner – och sedan citerar han – ”att ge Kozlovskij, som då var bolsjevikisk ledamot av sovjetens exekutivkommitté, vilka penningbelopp han begärde; vissa av dessa utbetalningar uppgingo till 100 000 rubel.” Den försvarslösa läsaren – som är den enda sort som Shub räknar med – måste tänka att Shub citerar ur ett uttalande från Sumenson. Inte alls! De 26 orden mellan citationstecknen tas från det som *Shub* skriver i sin egen bok (sid 139)! Han bevisar sina påståenden med hjälp av det underbart enkla tricket att ... citera dem!

g) De ”bevis som tillhandahålls av” Jacques Sadoul är ännu ett påhitt. Läs de två citaten från Sadouls brev i Shubs bok. Vad är ”beviset” för att Lenin får tyskt guld? En mening: ”*Vårt underrättelseväsen har inrapporterat, att Aschberg tjänstgör som mellanhand vid förmedlingen av tyska pengar till bolsjevikernas kassa.*” (Min kursivering – M S.) Det vill säga samma underrättelsetjänst som Shub citerar på en annan sida som ”ytterligare” bevis, och vars bevis var de ”uppsnappade” förfalskningar för vilka goda franska skattebetalares pengar kastades bort, och för vilka Sisson kastade bort 7.500 utmärkta amerikanska dollar.

h) De ”avslöjande medgivanden som Ganetskij gjorde” 1937. Låter illavarslande, eller hur? 20 år senare erkände Ganetskij! Jag ska återge ”medgivandet” precis som Shub presenterar det och låta läsaren – som inte kommer att se ett enda ord om Tyskland eller tyskt guld eller någon sorts guld i det – själv avgöra vilken sorts ”bevis” Shub samlar ihop och tar på allvar, eller snarare förväntar sig att andra ska ta på allvar:

Jag begagnade mig av regeringens kurirpostförmåner. Den gamle ryske ambassadören ville försöka bevisa sin lojalitet mot revolutionen; han blev mycket liberal och började uttrycka sitt sym-

patiska intresse för de politiska emigranterna. Jag drog nytta härav och fortsatte att skicka förseglade kuvert till Petrogradsovjeten genom ambassaden. Jag lyckades övertyga ambassadören om att arbetare- och soldatombudens sovjet utövade lika stor makt som regeringen. Ambassadören var tvungen att foga sig, och jag brukade telegraferade instruktioner till Petrograd att besöka utrikesministeriet i rätta ögonblicket för att se efter, om mina sigill hade brutits eller ej.

Det ”avslöjande medgivandet” är tydligen att Ganetskij var en obotlig idiot. Han skickade Lenin miljontals (2, 10, 50?) tyska mark i förseglade kuvert till Kerenskijregeringens utrikesministerium! Och anta att någon av Kerenskijns kontorister, som inte var fullt betald av tyskarna, oavsiktligt hade brutit ett sigill innan Lenin (eller Trotskij? eller Zinovjev? eller Martov? eller Gorkij?) kom dit? Det skulle ha varit infernaliskt otrevligt. Lenin skulle tvingats klara sig på Kozlovskijns 2.000, vilket är ett djävulskt litet bidrag i varje valuta.

i) Och slutligen stackars Bernstein. Det enorma i hans uppträdande matchas bara av Shubs oförsämdhet. Tänk er bara:

Bernstein förkunnar offentligt att han ”från tillförlitliga källor har hört” att Lenin hade köpts av det kejserliga Tyskland för i runda tal ”mer än 50 miljoner guldmärk” (samma siffra som i Sissondokumenten, som köptes mycket billigare). De tyska kommunisterna uppmanar honom att publicera sina ”källor” och sina bevis eller brännmärkas som en ”skamlig och samvetslös förtalare”. Bernstein vägrar, upprepar sina anklagelser och utmanar kommunisterna att dra honom inför rätta, vilket kommunisterna underlåter att göra. Shub skriver: ”Att bevisen inte fördes fram inför en öppen domstol var förvisso inte Eduard Bernsteins fel.”

Föreställ er, om ni kan, något mer fantastiskt! Bernstein som uppmanats att bevisa de allvarligaste anklagelser som kan riktas mot revolutionärer eller en revolutionär regering – att de var agenter i sold hos en reaktionär regim – vägrar helt enkelt att lägga fram några bevis! Låt oss anta att de skäl som de tyska kommunisterna hade för att inte dra honom inför rätta var dåliga. Hur i all världen kan det befria Bernstein från den elementära plikten att publicera bevis av så enorm historisk, för att inte säga internationell politisk betydelse – en plikt som han inte uppfyllde innan sin död?

Låt oss glömma de tyska kommunisterna. Shub berättar inte att Bernstein krävde att den tyska riksdagen skulle inrätta en kommission för att undersöka sina anklagelser, att han inte heller där lyckades presentera ens tillstymmelsen till bevis, och att riksdagen därför avvisade hans förslag. Kanske riksdagen kontrollerades av deputerade som ryggade för att avslöja sin gamla regerings samröre med bolsjevikerna? Än större anledning, kan man tänka, för Bernstein att vända sig om med avsky från riksdagen och visa upp sina vittnen och bevis i samma offentliga press där han ursprungligen förde fram sina anklagelser. Men han gjorde inget sådant. De namn med vilka de tyska kommunisterna stämplade honom 1921 var inte oförtjänta.

Antag bara att jag under Första världskriget hade publicerat ett uttalande att krigsmotståndaren och internationalisten Eugene Debs hade fått låta oss säga 10 miljoner mark av den tyska kejserliga regeringen. Antag att den rasande socialistiska pressen krävde att jag skulle presentera bevisen för denna fruktansvärda anklagelse mot en framstående socialistisk och offentlig person. Jag svarar: dra mig inför rätta, då kommer jag att tala. Antag att den socialistiska pressen av bra eller dåliga skäl inte drar mig inför rätta, men fortsätter att kräva att jag offentliggör de bevis som jag högljutt förkunnar att jag har tillgång till. Av skäl som bara jag känner till fortsätter jag att dölja mina bevis och fortsätter att varhelst jag befinner mig upprepa att Debs är en betald agent för hohenzollarna. Skulle inte ”kvacksalvare” och ”förtalare” vara det mildaste varje anständig person hade rätt att kalla mig?

Och antag slutligen att Shub många år senare skulle skriva en biografi om Debs som fastställer det som ett ”faktum” (som han gör vad gäller Lenin) att Debs under kriget befann sig i tyskarnas sold, och att de på detta sätt betalade hans revolutionära propaganda. Antag att han som bevis anförde de ”oemotsagda” uttalanden som Shachtman gjorde 1917, och att han inte kallades inför rätta av James

Oneal eller någon annan redaktör på den gamla socialisttidningen *Call*. Och anta att han som ytterligare bevis åberopade de (verkligt) avslöjande memoarer som skrivits av kapten von Rintelen, som verkligen ledde tyskarnas spionage och subventioner i detta land under kriget, och några få oaptitliga insinuationer från avhoppade socialister (det fanns gott om dem då också) och till och med ”dokument” som publicerades i den chauvinistiska pressen om banden mellan socialisterna som var mot kriget och ”andra” tyskvänliga element.

Jag frågar nu vad varje anständig person skulle säga om honom? Vad skulle – bara som exempel – Norman Thomas säga om honom, och med hur mycket finkänslighet skulle han säga det? Hur skulle en sådan ”levnadstecknare” av Debs brännmärkas?

På samma sätt som jag brännmärker en sådan levnadstecknare av Lenin.